

Որակի հոշակագիր Մեծածախ առևտրի շրջանառության ինդեքսներ

0 Ընդհանուր տեղեկատվություն վիճակագրական արտադրանքի մասին		
0.1	Անվանումը	Մեծածախ առևտրի շրջանառության ինդեքսներ
0.2	Ոլորտը	Առևտուր
0.3	Պատասխանատու մարմինը, բաժինը, անձը և այլն	Արմստատ Առևտրի և այլ ծառայությունների վիճակագրության բաժին Բաժնի պետ Անահիտ Հարությունյան Հայաստանի Հանրապետություն, 0010, ք. Երևան, Հանրապետության պող., Կառավարական տուն 3 Հեռախոս՝ +374 11 587 623 Էլ. փոստ anahit@armstat.am , info@armstat.am
0.4	Նպատակը և պատմությունը	Օգտագործողներին տրամադրել արդիական տեղեկատվություն մեծածախ առևտրի շրջանառության ինդեքսի վերաբերյալ: Ցուցանիշի հաշվառումն ունի երկար տարիների պատմություն և վարվում է 20-րդ դարի 20-ական թվականներից:
0.5	Օգտագործողները և կիրառումը	Վիճակագրական տեղեկատվության հիմնական օգտագործողներն են պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինները, հասարակական, գիտակրթական, ֆինանսական կազմակերպությունները, գործարար համայնքը, զանգվածային լրատվամիջոցները, միջազգային կազմակերպությունները և այլն: «Մեծածախ առևտրի շրջանառության ինդեքս» ցուցանիշը կիրառվում է առևտրի բնագավառում ռազմավարությունների մշակման, մարտավարական խնդիրների լուծման, բիզնես միջավայրի վերլուծության, զարգացման միտումների բացահայտման և այլ նպատակներով::
0.6	Տեղեկությունների աղբյուրները	Ցուցանիշի հաշվարկման համար աղբյուր է հանդիսանում վիճակագրական հաշվետվությունով իրավաբանական անձանցից և անհատ ձեռնարկատերերից ամսական և եռամսյակային պարբերականությամբ հավաքվող տեղեկությունները

		մեծածախ առևտրի շրջանառության վերաբերյալ, ինչպես նաև Արմաստատի գների վիճակագրության և միջազգային համադրումների բաժնից ստացվող սպառման ապրանքների գների ինդեքսները:
0.7	Տվյալների հավաքման իրավական լիազորությունը	Տվյալները հավաքվում են «Պաշտոնական վիճակագրության մասին» օրենքի և «Հնգամյա վիճակագրական ծրագրի» հիման վրա, ինչպես նաև ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի 2016թ. հունիսի 20-ի «Վիճակագրական տվյալների հավաքման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 05-Ն և «Տարեկան վիճակագրական ծրագիրը հաստատելու մասին» որոշումների հիման վրա:
0.8	Ռեսպոնդենտների (սկզբնական տեղեկություններ ներկայացնողների) ծանրաբեռնվածությունը	Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածություն չի հաշվարկվում:
1 Բովանդակություն		
1.1	Բովանդակության նկարագիրը	<p>Մեծածախ առևտրի շրջանառության դինամիկայի վերլուծության համատեքստում կարևոր տեղ է գրավում ինդեքսային մեթոդը: Հաշվարկվում է մեծածախ առևտրի շրջանառության ֆիզիկական ծավալի ինդեքսը (համադրելի գներով):</p> <p>Շրջանառության ֆիզիկական ծավալի ինդեքսը ցույց է տալիս, թե ինչպես է փոփոխվում շրջանառությունը միայն ֆիզիկական ծավալի փոփոխության դեպքում՝ գնի փոփոխության ազդեցությունը բացառելով:</p> <p>Շրջանառության ֆիզիկական ծավալի ինդեքսը հաշվարկելու համար համեմատվում է հաշվետու և բազիսային ժամանակաշրջանների շրջանառությունը համադրելի գներով, այսինքն՝ միևնույն ժամանակաշրջանի գներով.</p> $I_{\Phi O} = (O_1 / I_{\Delta} \times 100) / O_0, \text{ որտեղ}$ <p>$I_{\Phi O}$ – մեծածախ առևտրի շրջանառության ֆիզիկական ծավալի ինդեքսն է</p> <p>O_1, O_0 –մեծածախ առևտրի շրջանառություններն են համապատասխանաբար հաշվետու և բազիսային ժամանակաշրջանի համար ընթացիկ գներով:</p>

		<p>I_д – սպառողական գների ինդեքսն է (ՄԳԻ) ապրանքների համար՝ հաշվետու ժամանակաշրջանը բազիսային ժամանակաշրջանի հետ համեմատած:</p> <p>Այսինքն, մեծածախ առևտրի շրջանառության ինդեքսը հաշվարկվում է հաշվետու և բազիսային ժամանակաշրջանում մեծածախ առևտրի շրջանառությունների հարաբերակցությամբ:</p>
1.2	Վիճակագրական հասկացություններ	<p>Հիմնական հասկացություններ</p> <p>Մեծածախ է համարվում առևտրի այն տեսակը, երբ գնորդը մեծ խմբաքանակով ապրանքներ է ձեռք բերում դրանց հետագա վերավաճառքի համար այլ վաճառողներին, վերամշակողներին, բայց ոչ վերջնական օգտագործողներին՝ համապատասխան հաշվարկային փաստաթղթերով:</p> <p>Մեծածախ առևտրի շրջանառության հաշվարկը ներառում է «Տնտեսական գործունեության տեսակների Հայաստանի Հանրապետության դասակարգչի» (ՏԳՏՀԴ) G բաժնի «Մեծածախ և մանրածախ առևտուր, ավտոմեքենաների և մոտոցիկլների նորոգում» 46 հատվածը՝ «Մեծածախ առևտուր, բացի ավտոմեքենաների և մոտոցիկլների առևտրից»:</p> <p>Մեծածախ առևտրի շրջանառությունը ներառում է նոր և գործածված ապրանքների վաճառքը (ապրանքի վաճառք առանց ձևափոխման) մանրածախ առևտրականներին, արդյունաբերական, առևտրային կամ մասնավոր օգտագործողներին ու մեծածախ առևտրով զբաղվող այլ կազմակերպություններին, ինչպես նաև գործակալներին և միջնորդներին, որոնք ապրանքը գնում կամ վաճառում են վերը նշված առևտրականների կամ կազմակերպությունների անունից:</p> <p>Մեծածախ առևտրի շրջանառության ցուցանիշը ներառում է նաև արտահանման ծավալները (բացառությամբ արտադրողների կողմից անմիջական արտահանումը):</p> <p>Ցուցանիշը չի ներառում ավտոմեքենաների և մոտոցիկլների, դրանց մասերի և պարագաների մեծածախ առևտուրը:</p>

		Աշխարհագրական ընդգրկունություն Ընդգրկում է Հայաստանի Հանրապետության բոլոր մարզերը և Երևան քաղաքը:
2 Ժամանակայնություն		
2.1	Հաշվետու ժամանակահատվածը	Ամսական, եռամսյակային, կիսամյակային, տարեկան
2.2	Հրապարակման ամսաթիվը	Ամսական առաջին հրապարակումը՝ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 35/36-րդ օրը:
2.3	Ճշտապահություն	Տվյալները հրապարակվում են տարեկան ծրագրերով հրապարակման ժամանակացույցին համապատասխան և սահմանված ժամկետներից ուշացումներ չեն արձանագրվել:
2.4	Հաճախականությունը	Ամսական
3 Ճշգրտություն		
3.1	Ընդհանուր ճշգրտություն	Մեծածախ առևտրի տվյալները հավաքվում են բոլոր տնտեսավարող սուբյեկտներից (իրավաբանական անձանցից և անհատ ձեռնարկատերերից) համատարած դիտարկման եղանակով: Տվյալների բազայի արդիականացման համար հիմք է ծառայում բիզնես ռեգիստրի մշտապես արդիականացվող բազան: Խոշոր և միջին տնտեսավարող սուբյեկտներից տեղեկատվությունը հավաքվում է ամսական, իսկ փոքրերից՝ եռամսյակային պարբերականությամբ: Եռամսյակային պարբերականությամբ տեղեկատվության հավաքման նպատակով փոքր տնտեսավարող սուբյեկտների համակցության ձևավորման համար հիմք է հանդիսանում դրանց բաշխումն (ըստ վիճակագրական նպատակների) ըստ միջին տարեկան հասույթների ծավալների:
3.2	Անճշտության աղբյուրները	Դիտարկման ընթացքում առաջացող անճշտությունների աղբյուր կարող է հանդիսանալ տեղեկություն տրամադրողների կողմից ոչ լիարժեք պատասխանների տրամադրումը: Սահմանված ժամկետում վիճակագրական տվյալների չներկայացման դեպքում կրկնվում են նախորդ ժամանակաշրջանի տվյալները:
3.3	Ճշգրտության չափումները/ չափելիությունը	Պատասխանների մակարդակը կազմում է մոտ 97%:
4 Համադրելիություն		
4.1	Ժամանակագրական համադրելիություն	Մինչև 2004թ.-ը ցուցանիշը ներկայացվել է Ժողովրդական տնտեսության ճյուղերի համամիութենական դասակարգչին (ԺՏՃՀԴ) համապատասխան: Սկսած 2005թ.-ից ցուցանիշը ներկայացվում է Տնտեսական գործունեության տեսակների Հայաստանի դասակարգչին

		<p>համապատասխան (մշակված Եվրոպական համայնքների վիճակագրական ծառայության կողմից հաստատված Տնտեսական գործունեության տեսակների դասակարգչի՝ NACE հիման վրա), որով պայմանավորված վերահաշվարակվել է 2001-2004թթ. ցուցանիշները: 2010թ.-ից կիրառվում է ՏԳՏՀԴ խմբ.2-ը:</p>
4.2	Համադրելիությունն այլ վիճակագրության հետ	Առկա է համադրելիություն այլ աղբյուրներից ստացվող վիճակագրության հետ:
4.3	Նախնական և վերջնական վիճակագրության միջև փոխկապվածությունը	<p>Առաջին անգամ հրապարակված տվյալներն որակվում են նախնական: Հրապարակված տվյալների փոփոխություններն ուղեկցվում են բացատրական ծանոթագրություններով:</p> <p>Նախնական տվյալները վերանայվում են տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից ներկայացված ճշգրտումների և այլ ստուգաճշտումների հիման վրա: Վերջնական տվյալները ներկայացվում են տարեկան հրապարակումներում:</p>
5 Մատչելիություն		
5.1	Տարածման ձևաչափ	<p>Հրապարակումներ</p> <p>Ամսական հրապարակումներ</p> <p>«Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույց (հայերեն և ռուսերեն):</p> <p>Տարեկան հրապարակումներ</p> <p>«Հայաստանի վիճակագրական տարեգիրք» (հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն):</p> <p>«Հայաստանի Հանրապետության մարզերը և Երևան քաղաքը թվերով» վիճակագրական ժողովածու (հայերեն և անգլերեն):</p> <p>«Հայաստանը թվերով» վիճակագրական ժողովածու (հայերեն և անգլերեն):</p> <p>Այլ</p> <p>«Հայաստանի հանրապետության առևտուրը և ծառայությունները» վիճակագրական ժողովածու, հրապարակվում է 5 տարին մեկ (հայերեն,</p>

		<p>ռուսերեն,անգլերեն):</p> <p>Տվյալների բազա</p> <p>http://armstatbank.am/pxweb/hy/ArmStatBank/?rxid=602c2fcf-531f-4ed9-b9ad-42a1c546a1b6</p> <p>Ինտերնետային հասցե</p> <p>Հրապարակումների էլեկտրոնային տարբերակները հասանելի են հայերեն (ամբողջական), ռուսերեն և անգլերեն, հետևյալ հասցեով. http://www.armstat.am/am/?nid=82:</p>
5.2	Հիմնական նյութերը. Պահպանումն ու կիրառելիությունը	<p>Ռեսպոնդենտներից հավաքվող վիճակագրական հաշվետվությունները պահպանվում են ինչպես թղթային, այնպես էլ էլեկտրոնային եղանակով: Էլեկտրոնային շտեմարանները ներառում են</p> <p>Իրավաբանական անձանց համար.</p> <p>ա/ իրավաբանական անձի ծածկագիրը</p> <p>բ/ հարկ վճարողի հաշվառման համարը (ՀՎՀՀ),</p> <p>գ/ պետական ռեգիստրում գրանցման համարը,</p> <p>դ/ իրավաբանական անձի լրիվ անվանումը,</p> <p>ե/ կազմակերպական-իրավական ձևը,</p> <p>զ/ իրավաբանական անձի գտնվելու վայրը (փոստային հասցեն), հեռախոսահամարը, ինչպես նաև հայեցողական կարգով՝ ֆաքսը և էլեկտրոնային փոստի հասցեն,</p> <p>է/ գործունեության հիմնական տեսակը,</p> <p>ը/ մանրածախ առևտրի շրջանառությունը (առանց ավելացված արժեքի և ակցիզային հարկերի),</p> <p>թ/ աշխատողների միջին տարեկան թվաքանակը: Անհատ ձեռնարկատերերի համար.</p> <p>ա/ անունը, ազգանունը,</p> <p>բ/ հարկ վճարողի հաշվառման համարը (ՀՎՀՀ),</p> <p>գ/ պետական ռեգիստրում գրանցման համարը,</p> <p>դ/ բնակության վայրը,</p> <p>ե/ պետական գրանցման վայրը (եթե չի համընկնում բնակության վայրի հետ), հեռախոսահամարը, ինչպես նաև հայեցողական կարգով՝ ֆաքսը և էլեկտրոնային փոստի հասցեն,</p>

		<p>զ/ գործունեության հիմնական տեսակը, է/ մանրածախ առևտրի շրջանառությունը (առանց ավելացված արժեքի և ակցիզային հարկերի), ը/ աշխատողների միջին տարեկան թվաքանակը:</p>
5.3	Փաստաթղթավորումը	<p>Մեթոդաբանական պարզաբանումներ և սահմանումներ են առկա նաև «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույցում, «Հայաստանի վիճակագրական տարեգիրք»-ում և «Հայաստանի Հանրապետության առևտուրը և ծառայությունները» վիճակագրական ժողովածուում: Հրապարակումների էլեկտրոնային տարբերակները հասանելի են հետևյալ հասցեով. http://www.armstat.am/am/?nid=82:</p>
5.4	Այլ տեղեկատվություն	<p>Մեծածախ առևտրի շրջանառության ցուցանիշի հաշվարկման վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը գետեղված է ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի՝ 2018թ. հոկտեմբերի 19-ի՝ «Առևտրի շրջանառության մասին» Ձև 1-առևտուր (ամսական) վիճակագրական հաշվետվության ձևը և լրացման հրահանգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրության պետական խորհրդի 2017թ. հուլիսի 14-ի թիվ 08-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 10-Ն որոշմամբ հաստատված հավելվածներ 1-ում և 2-ում, ինչպես նաև ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի 2018թ. հոկտեմբերի 19-ի՝ «Առևտրի շրջանառության մասին» Ձև 1-առևտուր (փոքր) (եռամսյակային) վիճակագրական հաշվետվության ձևը և լրացման հրահանգը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրության պետական խորհրդի 2017թ. հուլիսի 14-ի թիվ 09-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 11-Ն որոշմամբ հաստատված հավելվածներ 1-ում և 2-ում :</p> <p>Մեթոդաբանական պարզաբանումներ են առկա նաև «Հայաստանի վիճակագրական տարեգրքում», «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույցների</p>

		եռամսյակային թողարկումներում, ինչպես նաև համապատասխան թեմատիկ հրապարակումներում:
6 Լրացուցիչ փաստաթղթավորում		
		Առկա է տեղեկատվություն Ընդհանուր վիճակագրական բիզնես-գործընթացի մոդելի համաձայն հետևյալ հասցեով՝ https://www.armstat.am/am/?nid=373 :